

SUKELTAJA

TURVAOHJE 2017
Vapaasukellus
Sukelluskalastus
Vapepa-sukeltaminen

TURVALLINEN
SUKELTAJA
tieto - taito - asenne

Sukeltajan tärkeimmät turvallisuussäännöt

1. Tee ainoastaan sellaisia sukelluksia, joihin olet saanut koulutuksen.
2. Toimi saamasi koulutuksen mukaisesti.
3. Mikäli olosuhteet poikkeavat niistä, missä olet aikaisemmin sukeltanut, perehdy niihin pätevän asiantuntijan tai kouluttajan johdolla.
4. Käytä vain sellaisia varusteita, joiden käyttöön olet saanut koulutuksen ja joiden käyttöä olet harjoitellut riittävästi turvallisissa olosuhteissa.
5. Käytä vain sellaisia varusteita, jotka lisäävät sukelluksesi turvallisuutta.
6. Huolehdi siitä, että varusteesi ovat huolletut ja toimintakunnossa.
7. Pidä taitojasi yllä jatkuvalla harjoittelulla ja lisäkoulutuksella.
8. Sukella aina sukellusparin tai suuremman sukeltajaryhmän jäsenenä.
9. Suunnittele jokainen sukellus etukäteen.
10. Varaudu etukäteen myös mahdollisiin ongelmiin.

SUKELTAJALIITON TURVAOHJE

1. YLEISIÄ OHJEITA

1.1 Ohjeen voimaantulo

Tämä ohje kattaa vapaasukelluksen, sukelluskalastuksen ja vapepa-sukeltamisen turvaohjeet. Niiden osalta ohjeeseen ei ole tullut muutoksia verrattuna Sukeltajaliiton yleiseen turvaohjeeseen vuodelta 2009. Sukeltajaliitto ry:n hallitus on vahvistanut otettavaksi käyttöön päivitettyt laitesukeltamisen ja snorkkelisukeltamisen turvaohjeet 1.4.2017 alkaen. Ne on molemmat poistettu tästä ohjeesta ja julkaistu erikseen.

1.2 Ohjeen kattavuus

Sukeltajaliiton varsinaiset jäsenet, yhteisöjäsenet ja henkilöjäsenet sitoutuvat kirjallisesti noudattamaan Liiton turvaohjeita Liiton jäsenyyttä hakiessaan. Liiton koulutusohjelman mukaisesti toimivat kouluttajat sitoutuvat kirjallisesti noudattamaan Liiton turvaohjeita kouluttajakorttia hakiessaan.

Sukeltajaliiton yleinen turvaohje antaa perusteet sukellusten toteuttamiselle pienimmällä mahdollisella riskitasolla. Näitä ohjeita täydennetään eri sukellusmuotojen ja toiminta-alueiden erityisohjeilla:

- Eri sukelluskurssien sisällöissä annetaan ohjeita turvallisista sukelluskäytännöistä, toimintatavoista ja suositeltaville sukellusvarusteille asetettavista vaatimuksista.
- Koulutustoiminnan turvallisuutta koskevat lisäohjeet annetaan Sukeltajaliiton Yleisessä koulutusohjeessa.
- Kilpailutoiminnan turvallisuutta käsitellään Kilpailujen yleismääräyksissä.

Sukelluksen kansainvälisten kattojärjestöjen koulutus- ja kurssinjärjestämisoheissa määritellään, minkälaisiin sukellusolosuhteisiin, mille sukelluksen osa-alueelle ja minkä tyyppiin sukelluksiin koulutuksen hyväksytyt läpäiseminen antaa valmiudet.

- Kansainväliset ohjeet ovat minimistandardeja. Sukeltajaliiton turvaohjeissa voidaan tarkentaa ja täydentää niitä Suomen erityisolosuhteiden vaatimalla tavalla.
- Mikäli suomalainen sukeltaja sukeltaa ulkomailla olosuhteissa, jotka ovat helpommat ja paremmat kuin Suomessa, hän voi soveltaa kansainvälistä standardia ja paikallisia toimintatapoja.

2. KAIKKEA SUKELTAMISTA KOSKEVAT YLEISOHJEET

2.1 Sukeltajan tärkeimmät turvallisuussäännöt

1. Tee ainoastaan sukelluksia, joihin olet saanut koulutuksen.
2. Toimi saamasi koulutuksen mukaisesti.
3. Mikäli olosuhteet poikkeavat totutuista, perehdy niihin pätevän asiantuntijan tai kouluttajan johdolla.
4. Käytä vain sellaisia varusteita, joiden käyttöön olet saanut koulutuksen ja joiden käyttöä olet harjoitellut riittävästi turvallisissa olosuhteissa.
5. Käytä vain sellaisia varusteita, jotka lisäävät sukelluksesi turvallisuutta.
6. Huolehdi, että varusteesi ovat huolletut ja toimintakunnossa.
7. Ylläpidä taitojasi jatkuvalla harjoittelulla ja lisäkoulutuksella.
8. Sukella aina sukellusparin tai suuremman sukeltajaryhmän jäsenenä.
9. Suunnittele jokainen sukellus etukäteen.
10. Varaudu ennakolta myös mahdollisiin ongelmiin.

1. Tee ainoastaan sukelluksia, joihin olet saanut koulutuksen. Sukeltajalla on oltava asianmukainen koulutus tekemiinsä sukelluksiin ja sukellusolosuhteisiin. Koulutuksessa opittuja menetelmiä ja toimintamalleja on noudatettava.

2. Toimi saamasi koulutuksen mukaisesti. Kurssin hyväksytyt läpäiseminen on osoitus siitä, että kurssin läpäisykriteerit on saavutettu ja sukeltajalla on perusvalmiudet sukeltaa pienimmällä mahdollisella riskitasolla. Kurssilla opittujen asioiden omaksuminen edellyttää määrätietoista harjoittelua myös kurssin jälkeen.

3. Mikäli olosuhteet poikkeavat totutuista, perehdy niihin pätevän asiantuntijan tai kouluttajan johdolla. Jos olosuhteet poikkeavat aikaisemmasta kokemuspiiristä, niihin on perehdyttävä ne hyvin tuntevan kokeneemman sukeltajan tai mieluummin kouluttajan valvonnassa.

- On myös huomioitava, että ulkomailla sukeltaminen ei ole välttämättä helpompaa kuin Suomessa.
 - mm. virtaukset ja vuorovedet ovat useimmille suomalaisille ongelmallisia.

4. Käytä vain varusteita, joiden käyttöön olet saanut koulutuksen ja joiden käyttöä olet harjoitellut riittävästi turvallisissa olosuhteissa. Varusteiden on oltava asianmukaisia ja sovellettava sukelluksen vaatimustasoon ja sukellusolosuhteisiin.

- Varusteiden on täytettävä vähintään kansainväliset tai kotimaiset standardit, jos sellaiset on annettu.
- Jos varusteista ei ole annettu standardeja, niiden on oltava turvallisia, helppokäyttöisiä ja kansainvälisten sukelluskoulutusjärjestöjen antamien suositusten mukaisia.

Sukeltajalla on oltava koulutus kaikkien varusteidensa käyttämiseen.

- Sukellusryhmän kaikkien jäsenten on tunnettava ryhmän jokaisen muun jäsenen varusteet ja osattava käyttää niitä.
- Ennen sukellusta on tehtävä paritarkastus.

Uusien varusteiden käyttöä on harjoitettava perusteellisesti turvallisissa olosuhteissa, kouluttajan tai kokeneemman sukeltajan valvonnassa.

5. Käytä vain sellaisia varusteita, jotka lisäävät sukelluksesi turvallisuutta.

Sukeltajan varusteet ovat järjestelmä, jonka toimivuus on turvallisuuden kannalta avainasemassa.

- Kaikkien varustekokonaisuuden osien on sovellettava yhdessä käytettäväksi.
- Yksittäiset varusteet eivät saa haitata toisten varusteiden toimivuutta, vähentää kokonaisuuden tarkoituksenmukaisuutta tai aiheuttaa vaaratilanteita.
- Varusteiden on oltava käyttäjälleen sopivan kokoisia.
- Varusteiden soveltuvuus sukeltajan luokitusta vastaaviin olosuhteisiin on varmistettava.

6. Huolehdi siitä, että varusteesi ovat huollettuja ja toimintakunnossa.

Sukellusvarusteiden on oltava hyvässä kunnossa ja huollettuja.

- Myyjän tai maahantuojan antamia huolto-ohjeita on noudatettava.
- Käytön jälkeiset huoltotoimenpiteet on tehtävä, kuten koulutuksessa on opetettu.
- Ennen seuraavaa käyttökertaa on varmistuttava, että varusteet ovat käyttökunnossa.

7. Ylläpidä taitojasi jatkuvalla harjoittelulla ja lisäkoulutuksella.

Koulutuksessa opittuja asioita on sovellettava säännöllisesti käytäntöön. Tavanomaisilla sukelluksilla harvemmin käytettyjä taitoja, kuten esim. pelastustaitoja, on määrätietoisesti harjoitettava koko harrastusuran ajan.

Mikäli harrastukseen tulee tauko, on sukeltaminen aloitettava uudestaan varovaisesti. Vasta kun tiedot ja taidot on palautettu turvallisissa olosuhteissa, voi harkita vaativampien sukellusten aloittamista. Sukeltajan aikaisempi kokemus tai menneisyydessä suoritetut kurssit eivät ole tae nykyisestä sukelluskyvystä.

8. Sukella aina sukellusparin tai suuremman sukellusryhmän jäsenenä.

Sukellukset on aina toteutettava useamman sukeltajan yhteistyönä.

Sukellustapahtumaan tulee osallistua vähintään kaksi henkilöä. Sukellusryhmän voi muodostaa

- sukelluspari
- ryhmä
- sukeltaja ja häneen merkinantoköydellä yhteydessä oleva pinta-avustaja
 - vapaasukelluksessa vedessä on oltava jatkuvasti vähintään kaksi sukeltajaa

Ryhmän jäsenten on jatkuvasti tarkkailtava toisiaan:

- Ryhmän jäsenten on tunnettava lajikohtaiset turvallisuuskäytännöt.
- Ryhmän jäsenillä on oltava riittävät tiedolliset ja fyysiset valmiudet ongelmiin joutuneen sukeltajan pelastamiseksi ja ensiavun antamiseksi.
- Mikäli sukeltaja ei kykene hätätilanteessa avustamaan toista sukeltajaa, hän voi sukeltaa ainoastaan suuremman ryhmän jäsenenä, missä ryhmän muut jäsenet varmistavat toistensa turvallisuuden.

Ryhmän keskinäiseen kommunikaatioon on kiinnitettävä erityistä huomiota.

- Ryhmän jäsenten on oltava koko ajan tietoisia toisistaan.
- Sukeltajien on jatkuvasti tarkkailtava sekä sukellusympäristöä että toisiaan, ennakoitava mahdolliset riskitekijät tai vaaratilanteet ja oltava valmiina tarvittaessa avustamaan toisiaan.

9. *Suunnittele jokainen sukellus etukäteen.* Sukeltamisen riskitekijät on ennakoitava. Jokaiselle sukellukselle on laadittava etukäteen:

- Sukellussuunnitelma
- Turvallisuus- ja pelastussuunnitelma

10. *Varaudu ennakolta myös mahdollisiin ongelmiin.* Mikäli sukelluksen aikana ilmenee ongelma, sukellus on keskeytettävä.

- Sukeltajalla on oltava valmius ratkaista ongelmia omatoimisesti ja avustaa muita ryhmän jäseniä.
- Ongelmatilanteista on laadittava tapahtumaraportti Sukeltajaliitolle.

2.2 Sukelluskelpoisuus

Sukeltajan on sukellusten aikana oltava sukelluskelpoinen sekä psyykkisesti että fyysisesti.

- Päivittäiset vaihtelut omassa sukelluskunnossa voivat olla huomattavia.
- Sukelluskunnon arvioiminen on erityisen vaikeaa silloin, kun sukellus on lähellä omia suoritusrajoja.
- Voimakkaasti sukelluskuntoa alentavia tekijöitä ovat mm. stressi, univelka, väsymys, kylmyys/kylmettyminen, puutteellinen nesteytys, päihteiden käyttö tai sen jälkitila (krapula), huono fyysinen yleiskunto ja riittämätön palautuminen aiemmista sukelluksesta tai urheilusuorituksista.
 - Väsyneenä sukelluskunto heikkenee. Lepoaikojen on oltava riittäviä sukellusleireillä ja -tapahtumissa.
 - Sairaudet kuten kuume, flunssa, allergia jne. voivat olla tilapäisiä esteitä turvalliselle sukeltamiselle.
 - Nämä tekijät voivat muuttua jopa sukellusten välillä.
- Mikäli sukeltaja tuntee ongelmia, joita ei pysty vedessä poistamaan, hänen on keskeytettävä sukellus ja palattava pintaan.
- Sukeltaminen ja sukellustapahtuman pinta- ja turvallisuusorganisaatioon osallistuminen huumaavien aineiden vaikutuksen alaisena on kielletty.

Vapaasukeltajan ja laitesukeltajan terveydentila on kartoitettava terveys selvityslomakkeen avulla vähintään kerran vuodessa.

- Terveys selvitys on uusittava aina, jos terveydentilassa tiedetään tai epäillään tapahtuneen merkittäviä muutoksia.
- Mikäli sukeltaja selvityksen perusteella havaitsee tai epäilee, että jotkin riskille altistavat tekijät toteutuvat hänen kohdallaan, hänen on otettava yhteys sukelluslääkärintarkastuksia tekevään lääkäriin ja selvitettävä sukelluskelpoisuutensa ennen sukellustoimintaan osallistumista.
- Sukellustapahtuman järjestäjä ja tapahtuman turvallisuudesta vastaava henkilö voivat aina edellyttää tapahtumaan osallistumisen edellytyksenä terveys selvityslomakkeen täyttämistä.
- Sukellustapahtuman yhteydessä toteutetun terveystietojen kartoituksen osalta tulee ottaa huomioon henkilötietolain vaatimukset ja kerätyt tiedot on hävitettävä kohtuullisen ajan kuluessa tapahtuman päättymisen jälkeen.
 - Joissakin sukellusperäisissä terveysongelmissa oireet saattavat ilmaantua vasta useiden päivien kuluttua sukeltamisesta.
 - Voi siis olla perusteltua säilyttää lomakkeita useampien viikkojen ajan.

2.3 Alle 18-vuotiaat sukeltajat

- Alle 18–vuotiailla sukeltajilla on oltava huoltajan kirjallinen suostumus sukellustoimintaan osallistumisesta.
- Jos huoltaja ei ole paikalla sukellustapahtumassa, sukellustapahtuman järjestäjän on kerättävä huoltajien yhteystiedot, jotta heihin saadaan tarvittaessa yhteys.

2.4 Erityisryhmät

- Jos sukeltaja ei kykene hätätilanteessa avustamaan sukelluspariaan hänen on sukeltettava suuremmissa ryhmässä, jossa ryhmän muut jäsenet varmistavat toistensa turvallisuuden.
 - Esimerkiksi kaksi avustajaa, jotka muodostavat sukellusparin ja lisäksi kolmantena ryhmän jäsenenä rajoitteinen sukeltaja.
- Sukellusparin ja tapahtuman pintaorganisaation on tunnettava mahdollisessa avustamistilanteessa ilmenevät erityistarpeet.

2.5 Sukelluspaikan merkitseminen

Sukelluspaikka on merkittävä meriteiden sääntöjen määräämällä tavalla.

2.6 Sukellussuunnitelma

Jokaiselle sukellukselle laaditaan sukellussuunnitelma, josta ilmenee vähintään

- sukellusryhmän kokoonpano
- mitä sukelluksella tehdään
- käytettävät varusteet
- reitti kohteella
- maksimisyvyys
- suunniteltu sukellusaika
- pintaorganisaatio
 - pintaorganisaation kokoonpano erityyppisillä sukelluksilla
 - pintaorganisaatioon kuuluvilla henkilöillä on oltava riittävä tietämys tehtävien sukellusten vaatimuksista ja riittävä omien tehtäviensä tuntemus

Sukelluspaikan on sovellettava sukeltajien koulutus-, kokemus- ja osaamistasolle.

- Erityisesti kylmä vesi, huono näkyvyys, päivänvalon puuttuminen, virtaus ja voimakas aallokko on huomioitava riskitasoa lisäävinä tekijöinä.
- Sukellustapahtumaa suunniteltaessa on myös laadittava vaihtoehtoinen suunnitelma esim. sääolosuhteiden asettamalle ennalta arvaamattomalle tilanteelle.

2.7 Turvallisuus- ja pelastussuunnitelma

Riskitekijät on pyrittävä ennakoimaan ja hallitsemaan etukäteen.

Odottamattomien tilanteiden varalta jokaiselle sukellukselle on laadittava turvallisuus- ja pelastussuunnitelma, josta ilmenee vähintään

- mistä apua hälytetään
- mitä viestintälaitteita avun hälyttämiseen on käytettävissä

- mitä ensiapuvälineistöä on käytettävissä
- mikä on pintaorganisaation tehtäväjako hätätilanteessa
- miten mahdollisen onnettomuuden uhrin kuljetetaan jatkohoitoon

3. VAPAASUKELLUS

3.1 Vapaasukelluksen yleiset turvaohjeet

Avovedessä sukeltaessa on käytävä merkkipoijua, siihen kiinnitettyä laskeutumisköyttä, pohjapainoa, pohjalevyä sekä turvanarua sukeltajan ja laskeutumisköyden välille.

- Merkkipoijun tulee olla riittävän näkyvä, jotta sen voi havaita ohi kulkevista veneistä.
- Poijun on oltava riittävän suuri, niin että se tarvittaessa kannattelee sukeltajaa pinnalla.
- Pohjapainon, pohjalevyn ja laskeutumisköyden väliset yhteydet tulee järjestää siten, ettei turvanaru sotkeennu tai kiinnity niihin.
- Käytettäessä pohjalevyä tai pohjapainoa, niiden etäisyyden pohjasta on oltava vähintään kaksi metriä, jottei vapaasukeltaja törmää pohjaan tai sotkeudu turvanarullaan pohjapainoon.
- Pohjapainon ja pohjalevyn tulee olla niin suuria, ettei turvanarun karabiinihaka mahdu niiden ylitse.
- Pohjapainon on oltava riittävän kevyt niin, että koko laskeutumisköysi voidaan hätätilanteessa nostaa nopeasti pinnalle.

Vapaasukeltaminen laitesukelluksen jälkeen on sukeltajantaudin riskin vuoksi ehdottomasti kielletty.

Sukeltajan on kunnioitettava ja noudatettava omia rajojaan. Omia ennätysiansa, jos niitä haluaa kehittää, tulee parantaa pienin askelin useilla eri sukelluskerroilla. Jokaisen sukelluksen jälkeen on keskityttävä tarkkailemaan omaa vointiaan voidakseen arvioida jäljelle jääneiden voimavarojen määrän.

Sukellusuunnitelma on ilmoitettava sukelluskumppanille. Siihen kuuluu

- tavoiteltu pituus, aika ja syvyys
- uima-allaslajeissa suurin sallittu pituus tai aika jonka jälkeen kumppani keskeyttää sukeltajan suorituksen
- sovitut lajikohtaiset turvajärjestelyt

Vallitsevat olosuhteet on huomioitava.

- Erityisesti kylmä vesi, huono näkyvyys ja voimakas aallokko on huomioitava sukellussuorituksia rajoittavina tekijöinä.

Yleistä huolellisuutta on noudatettava.

Lajikohtaiset turvallisuusohjeet

3.2 Syvyysukellus (Constant Weight)

- Allaslajien perusteellinen opetteleminen on suositeltavaa ennen syvyysukelluksen harjoittelun aloittamista.
- Vedessä on oltava aina vähintään kaksi sukeltajaa, joista toinen toimii turvasukeltajana.
 - mieluiten kolme sukeltajaa, joista yksi on aina pinnalla
- Sukeltaessa käytetään aina poijua, laskeutumisköyttä, pohjapainoa, pohjalevyä sekä turvanarua.

- Jos sukeltaja tuntee paineentasausongelmia, hänen on palattava pintaan.
- Palautumisaikojen on sukellusten välillä oltava riittävän pitkät hiilidioksidi- ja typpikuorman tasaamiseksi. Pinta-ajan on oltava vähintään kaksi kertaa pitempi kuin edellisen sukelluksen aika.
- Veden lämpötila ja näkyvyys vedessä on huomioitava.
 - kylmässä vedessä ihminen väsy nopeasti, suorituskyky heikkenee ja esim. kramppien mahdollisuus kasvaa
 - sameassa vedessä voi tulla vaaratilanteita, jos turvasukeltaja ei näe sukeltajaa
- Turvasukeltaja ei käytä laskeutumisköyteen kiinnitettyä turvanarua.
 - turvasukellusten on oltava turvasukeltajan suorituskyvyn rajojen sisäpuolella
 - näkyvyyden on oltava hyvä
- Turvasukeltaja mittaa kuinka kauan sukellus kestää, ja ajoittaa varmistussukelluksensa niin, että hän kohtaa varmistettavan sukeltajan noin 10-15 metrin syvyydessä.
 - Kääntyessään pinta kohti sukeltajan on aina nykäistävä rauhallisesti, mutta voimakkaasti laskeutumisköydestä, jotta turvasukeltaja tietää sukeltajan lähteneen pinta kohti.
 - Syvillä tai sukeltajan rajojen lähellä olevilla sukelluksilla voidaan käyttää useita turvasukeltajia, joista osa varmistaa 20-30 metrin syvyydestä asti ja osa 10-15 metrin syvyydestä pintaan. Tällöin on noudatettava erityistä huolellisuutta ja käytettävä syväturvasukeltajina huomattavasti yli 30 metrin sukelluksiin pystyviä sukeltajia.
- Turvasukeltaja nousee pintaan samaa vauhtia sukeltajan kanssa tarkkaillen häntä mahdollisten ongelmien varalta.
- Jos laskeutumisköysi on kiinnitetty veneeseen tai johonkin muuhun nousua rajoittavaan kohtaan, turvasukeltajan on noustava ylös siten, että hän sijoittuu tämän kohteen alle.
- Turvasukeltajan tulee aina tietää kuinka syvälle sukeltaja aikoo sukeltaa, ja kuinka kauan sukellus tulee kestämään.
 - Sukeltaja ei saa ylittää ilmoittamaansa syvyyttä ja aikaa missään olosuhteissa.
- Turvasukeltajan on tarkkailtava pintaan tullutta sukeltajaa vähintään 30 sekunnin ajan.
 - Jos pintaan tuleva sukeltaja tarvitsee apua, häntä on avustettava välittömästi
 - Turvasukeltajan on huomioitava, että sukeltaja voi menettää tajuntansa vielä hengittämisen aloittamisen jälkeenkin.
- Välittömästi pintaan tulon jälkeen sukeltajan on otettava kiinni jostakin kelluvasta kohteesta, hengitettävä muutamaan kertaan tehokkaasti, sekä ilmoitettava turvasukeltajalleen olevansa kunnossa.
- Sukeltajan on säädettävä painotuksensa siten, että hänellä on positiivinen noste viimeistään noin 10 metrin syvyydessä.

3.3 Pituussukellus (Dynamic apnea)

- Vedessä on aina oltava vähintään kaksi sukeltajaa, joista toinen toimii turvasukeltajana.
- Sukeltajan on aina ilmoitettava turvasukeltajalle miten pitkän sukelluksen aikoo suorittaa ja mikä on suurin sallittu pituus minkä jälkeen turvasukeltajan on keskeytettävä sukeltajan suoritus.

- Sukeltajan tullessa pintaan ei turvasukeltaja saa ottaa kiinni samasta ratakyödestä sukeltajan kanssa, koska hänen painonsa voisi painaa köyden veden alle vaikeuttaen sukeltajan palauttavia hengityksiä.
- Turvasukeltajalla on oltava valmius pelastus- ja ensiaputoimiin.
- Turvasukeltajan varustukseen kuuluvat maski, snorkkeli ja räpylät.
- Jos sukeltaja tarvitsee apua, häntä on avustettava välittömästi.
- Heti pintaan tulon jälkeen sukeltajan on otettava kiinni jostakin kelluvasta kohteesta, hengitettävä muutamaan kertaan tehokkaasti sekä ilmoitettava turvasukeltajalleen olevansa kunnossa.
- Sukeltajaa on tarkkailtava vähintään 30 sekuntia pintaan tulon jälkeen
 - Sukeltaja voi menettää tajuntansa vielä hengittämisen aloittamisen jälkeenkin.
- Uimahallin valvojille on aina ilmoitettava vapaasukellusharjoituksista.
- Jos ei tunnu hyvältä, väkisin ei saa sukeltaa. Huominen voi olla parempi päivä.
- Huomioi muut altaan käyttäjät.

3.4 Hengenpidätys paikallaan (Static apnea)

- Vedessä on aina oltava vähintään kaksi sukeltajaa, joista toinen toimii turvasukeltajana.
- Sukeltajan on ilmoitettava turvasukeltajalle kuinka kauan hän aikoo olla veden alla ja mikä on suurin sallittu sukelluksen kesto minkä ylittämisen jälkeen turvasukeltajan on keskeytettävä sukellus.
- Turvasukeltaja mittaa ajan jonka sukeltaja on veden alla.
- Sukeltajan ilmoittaman ajan on oltava hänen aikaisempiin suorituksiinsa nähden helposti saavutettavissa.
 - Omia ennätyksiä tulee parantaa pienin askelin useiden eri sukelluskertojen aikana.
- Turvasukeltaja valvoo sukeltajan tilaa merkinantoja vaihtamalla.
- Jos sukeltaja ei vastaa merkinantoon tai vastaa väärällä tai epäselvällä merkillä, hänet nostetaan välittömästi vedestä.
- Turvasukeltajan tulee pystyä valvomaan ja ymmärtämään sukeltajan käyttäytymistä.
- Turvasukeltajan käskiessä sukeltajan on välittömästi keskeytettävä sukellus.
- Turvasukeltajana toimii kokenut sukeltaja, jolla on riittävät tiedolliset ja fyysiset valmiudet avustaa sukeltajaa myös ongelmatilanteissa.
- Välittömästi pintaan tulon jälkeen sukeltajan on otettava kiinni jostakin kelluvasta kohteesta, hengitettävä muutamaan kertaan tehokkaasti, sekä ilmoitettava turvasukeltajalleen olevansa kunnossa. Tätä tulee harjoitella selkeästi omien kykyjen puitteissakin olevilla sukelluksilla, jotta siitä muodostuisi automaattinen rutiini.
- Sukeltajaa on tarkkailtava vähintään 30 sekuntia sen jälkeen, kun hän on noussut vedestä.
 - Sukeltaja voi menettää tajuntansa vielä hengittämisen aloittamisen jälkeenkin.

3.5 Osittainen tajunnanmenetys ja tajunnanmenetys (black out)

Jos sukeltaja on ollut liian pitkään hengittämättä, hänelle voi tulla happivajauksesta (hypoksiasta) johtuvia oireita.

- Jos häntä ei tässä vaiheessa auteta, hän saattaa menehtyä.

Ensioireena on osittainen tajunnanmenetys eli ns. samba.

- Jos sukeltaja kärsii osittaisesta tajunnanmenetyksestä
 - hänen voi olla vaikea hallita lihaskoordinaation
 - hänellä on vaikeuksia tuottaa puhetta
 - hänellä on vaikeuksia tarkentaa katsetta
 - hän vaikuttaa sekavalta
 - hänellä on vaikeuksia muistaa sukelluksen viimeisiä vaiheita
- Oireet vaihtelevat henkilöittäin ja kohtauksen vakavuuden mukaan.
- Sukeltajan kärsiessä osittaisesta tajunnanmenetyksistä, hän
 - saattaa vielä omin voimin nousta vedestä
 - saattaa vastata merkkeihin
 - pystyy myös mahdollisesti näyttämään OK-merkkiä noustessaan vedestä

Jos sukeltaja on hengittämättä niin kauan, että siitä seuraa tajunnan menetys, hän

- ei enää reagoi merkkeihin
- ei pysty omin voimin nousemaan vedestä

Jos sukeltajaa ei tässä vaiheessa auteta, hän menehtyy.

Tajunnan menetys voi sattua myös pintaan nousun jälkeen, kun sukeltaja on aloittanut hengittämisen. Siksi häntä on tarkkailtava vähintään 30 sekuntia myös sukelluksen jälkeen. Osittaisen tajunnanmenetyksen oireista kärsivät sukeltaja on erittäin lähellä tajunnan menetystä. Hengitysteiden pitäminen pinnalla on tällöin varmistettava.

Tajutonta sukeltajaa autetaan välittömästi vedessä, ja hänen hengitystiensä on pidettävä auki. Mikäli ensi toimenpiteet eivät auta tai avustajia on saatavissa riittävästi, voidaan myös pyrkiä nostamaan sukeltaja pois vedestä.

- Häntä tuetaan ja maski otetaan pois kasvoilta.
- Hupun voi myös riisua ja päätä taivutetaan varovasti taaksepäin hengitysteiden auki pitämiseksi.
- Toimenpiteet suoritetaan rauhallisesti, mutta ripeästi.
- Aggressiivinen käyttäytyminen kuten kasvoin läpsiminen tai huutaminen eivät auta, vaan ne saattavat vain vaikeuttaa välitöntä virkoamista.

Tajuttomuudesta virkoava reagoi yleensä ensimmäiseksi ääneen, siksi hänelle kannattaakin puhua rauhoittavasti.

- Hän saattaa myös olla aggressiivinen ja puolustuskannalla
- Joskus voi tuntua siltä, että tajuton sukeltaja "pistaa hanttiin", koska hänellä saattaa olla kouristuksia. Hänestä ei kuitenkaan saa päästää otetta, vaan häntä on tuettava jatkuvasti
- Kevyt puhaltaminen sukeltajan kasvoihin voi nopeuttaa virkoamista.
- Jos keho näyttää hengittävän, mutta hengitys ei tunnu nenästä tai suusta, kannattaa antaa parin puhalluksen tekohengitys, joka yleensä auttaa. Tällöin tulee erityisesti varmistaa ettei hengitysteihin puhalleta vahingossa vettä jonka seurauksena voi olla oksennusrefleksi.

Tajuttomuus on aina merkki siitä, että sukeltaja on mennyt liian pitkälle. Tämä on hengenvaarallista, ja sitä tulee välttää kaikin keinoin! Osittaisen tai täydellisen tajunnan menetyksen jälkeen sukeltaminen on lopetettava ainakin siltä päivältä.

4. SUKELLUSKALASTUS

Sukelluskalastaessa on aina käytettävä poijua

- Poijun on oltava kirkkaan oranssi tai punainen, jotta veneiden ja muiden sukelluskalastajien on helpompi huomata se.
- Poijussa on oltava sukeltajan lippu.
- Poijun on oltava riittävän suuri niin, että se tarvittaessa kannattelee sukeltajaa pinnalla.
- Erityisesti kun aurinko on matalalla ja vesi on aallokkoisen pinnalla oleva sukeltaja ja poiju näkyvät huonosti veneeseen
- Poijunaru kiinnitetään painovyöhön.
 - jos poijunaru tarttuu johonkin kiinni veden alla, sukeltaja voi vapautua narusta hylkäämällä painovyönsä
- Poijunarun on oltava sopivan pituinen, noin 10 - 30 metriä.
- On suositeltavaa sukeltaa aina lähellä rantaa tai pintakiveä.
 - Lähestyvän veneen äänen kuuluessa saattaa olla suositeltavaa jäädä pohjaan odottamaan sen ohimenoemistä.
 - pintaan nousee niin lähelle poijua kuin mahdollista
- Sukeltaja, joka hukkaa räpylängsä tai saa krampin voi vetää itsensä poijunarun avulla pintaan.
- Poijuun voidaan kiinnittää varusteita ja esim. juomavettä.

Harppuuna on vaarallinen ase, jota on aina käsiteltävä erityisen varovaisesti.

- Harppuuna on aina suunnattava pois päin muista sukeltajista.
- Sukelluskalastajien on säilytettävä toisiinsa noin 30 metrin turvaetäisyys pinnalla uidesaan.
- Harppuunaa laukaistaessa on oltava täysin varma, ettei harppuunan kantamatkan alueella ole sukeltajaa.
- Harppuunan saa laukaista vain silloin, kun kala on riittävän kaukana kivistä ja kallioista.
- Harppuunan saa virittää ainoastaan veden alla.
- Viritettyä harppuunaa ei saa nostaa veden pinnan yläpuolelle.
- Pitkiä matkoja uitaessa harppuuna on otettava pois vireestä.
- Jos harppuuna sotkeutuu veden alla ja sen irrottaminen vaarantaa sukeltajan, harppuuna on hylättävä.
- Harppuunan nostaminen pystyssä pään yläpuolelle ja heiluttaminen puolelta toiselle on hätämerkki.

Kalastus syvässä vedessä:

- Syvässä vedessä (yli 15 metriä) kalastettaessa sukellaan vuoron perään tai valvonnan alaisena.
- Pinnalla olevan sukeltajan on tarkkailtava ympäristöä veneiden ym. riskitekijöiden varalta, ja pyrittävä ylläpitämään näköyhteys veden alla olevaan sukeltajaan.

Matalan veden tajuttomuuden riski on todennäköisesti suurin sukelluskalastajaa uhkaava vaaratekijä.

- Ylihengittäminen ei ole sallittua.
- Veden alla tai pintaan tullessa ei saa uloshengittää voimakkaasti.
- Ääri rajoille vietyjä sukelluksia on vältettävä.
- Sukellusten välisten palautumistaukojen on oltava riittävän pitkiä.
- Fyysinen rasitus rajoittaa käytettävissä olevaa pohja-aikaa.
- Tilannetta jossa tietoisuus keskittyy ainoastaan saaliiseen on vältettävä.
- Painovyö ja harppuuna on aina tarvittaessa hylättävä.
- Pintaan nousun loppuvaiheessa nousuvauhtia ei saa lisätä.

- liikkeiden taloudellisuus on tärkeää hapen säästämiseksi ja pulssin pitämiseksi alhaisena
- Nousun aikana ei saa katsoa ylöspäin.
 - niskan asento vaikuttaa veren virtaamiseen aivoihin, pään kääntäminen taaksepäin lisää veden vastusta
- Oikea tasapainotus on elintärkeää.
 - oikein tasapainotettu sukelluskalastaja on painotukseltaan kelluva viiden metrin syvyydessä
- Sukelluskalastajan on hallittava ensiaputaidot.

Omia rajoja on noudatettava.

- Omaa itseään on tarkkailtava ja päivittäisestä fyysisen ja henkisen kunnon vaihtelusta on oltava tietoinen.
- Omien rajojen kokeileminen ja rajojen rikkomisyrietykset ovat vaarallisia.
 - omia rajojaan on pyrittävä laajentamaan valvotusti, hallitusti ja turvallisesti
 - vapaasukelluksen turvallisuuskäytäntöjä on noudatettava
- Väsyneenä tai viluisena ei pidä sukeltaa.
 - kylmä, väsymys, alkoholi jne. alentavat harkintakykyä ja hengenviivätykyä sekä herkistävät matalan veden tajuttomuuden riskille
 - hypotermian ensioireet, väsymys, alentunut harkintakyky ja maitohappokertymä muodostavat hengenvaarallisen yhdistelmän
 - sukellus on keskeytettävä ja vedestä on poistuttava heti kun sukeltaja tuntee olevansa kylmissään
- Sairaana ei saa sukeltaa.
- Jos sukeltaja tuntee paineentasausongelmia, hänen on keskeytettävä sukellus ja palattava pintaan.
- Älä sukelluskalasta laitesukelluksen jälkeen.

5. VAPEPA-TEHTÄVÄT

Vapepa-sukellus on viranomaisen pyynnöstä suoritettava sukellustehtävä.

- Tehtävän turvallinen suorittaminen edellyttää Vapepa -sukeltajakurssin hyväksyttyä läpäisemistä.
- Sukeltajia voidaan käyttää vain heidän koulutussyvyyttään vastaaviin sukelluksiin.

5.1 Vapepa-sukeltajan varusteet

Sukeltajan perusvarustukseen kuuluu Sukeltajaliiton turvaohjeiden mukainen varustus.

- Mikäli tehtävään osallistuu vähintään kaksi pelastustoimen nimettyä sukeltajaa, voivat he parina toimiessaan noudattaa pelastustoimen ohjeita varusteiden osalta.

5.2 Sukellusryhmä

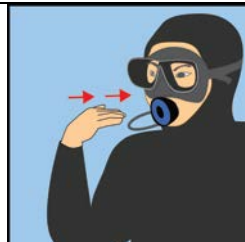
Vapepa-sukellusryhmään kuuluvien sukeltajien tulee olla täysi-ikäisiä.

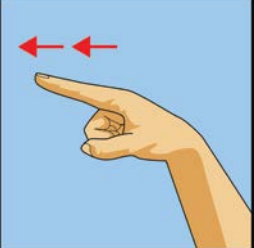

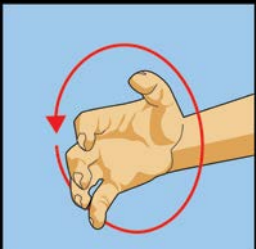

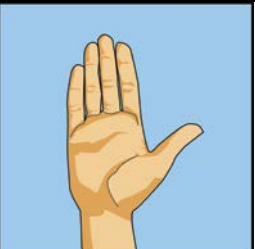
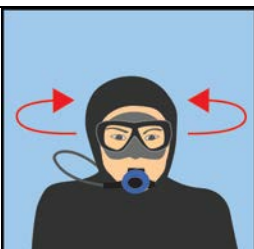

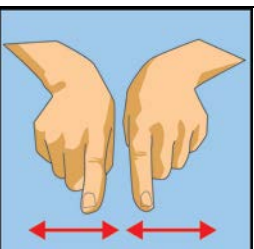
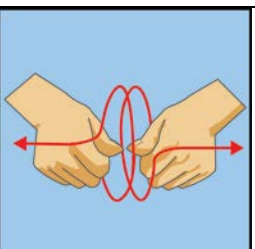
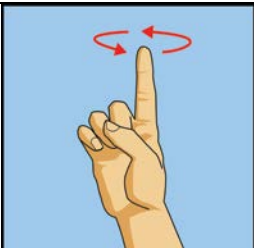
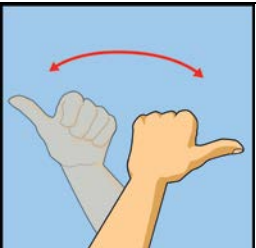

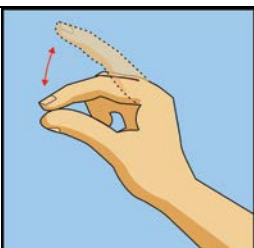
Sukellusryhmän minimivahvuus on kolme sukelluskelpoista henkilöä.

- Ryhmä koostuu ryhmänjohtajasta (sukellusvanhin) ja vähintään yhdestä sukellusparista.
- Sukellusryhmän johtaja toimii Vapepa-johtajana, mikäli muuta Vapepa-organisaatiota ei ole erikseen nimetty.

LIITE: MERKINANNOT

Käsimerkit

			
Onko kaikki hyvin? Kaikki hyvin.	Ok. Kaikki kunnossa. (Merkin näkyvyyttä voidaan tehostaa pitämällä merkkipoijua käsien välissä.)		Jotain vialla. Ongelma.
			
Apua! (pinnalla). Merkin näkyvyyttä voidaan tehostaa pitämällä merkkipoijua kädessä.	Ylös. Pintaan. Keskeytetään.	Alas.	Paljonko sinulla on kaasua jäljellä?
			
100 bar jäljellä tai puolet kaasusta jäljellä. (Sovittava ennen sukellusta.)	50 bar jäljellä tai varakaasulla (bail-out).	Kaasu loppu	Jaetaan hengityskaasua. (Aikaisemmin käytetty "kaasu loppu"-merkinä)

			
Paineentasaus- vaikeuksia.	Tässä. Jäämme tähän syvyyteen.	Tuolla. Sinä, minä (näyttää esim. itseään).	Tähän suuntaan.
			
Tule (läemmäksi).	Nopeasti. Nopeammin.	Hitaasti. Hitaammin. Ota rauhallisesti.	Seis!
			
Ei. (En ymmärrä).	En ymmärrä. En tiedä.	Kokoon, yhteen!	Sido kiinni.
			
Käännytään takaisin (paluureitille).	Mihin suuntaan?	Katso!	Kylmä. Minulla on kylmä.
	Laitteestasi vuotaa kaasua (kuplia).		

Merkkipoiju

Merkkipoijun väriykset ovat seuraavat (CMAS):

Merkkipoijun väri	Merkitys
Punainen tai oranssi	Sukeltaja/ryhmä on nousemassa pintaan. Kaikki hyvin.
Keltainen	Sukeltaja/ryhmä on hädässä tai kaipaa apua.

Muilla koulutusjärjestöillä merkkipoijujen värit voivat olla em. poikkeavia.

Valomerkit

Valomerkit annetaan rauhallisesti kohti vastaanottajaa tai hänen näkökenttäänsä pohjaan, seinään tai muulle sopivalle pinnalle.

		
<p>Kaikki hyvin. OK.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Valaisimella tehdään suuri ympyrä. • Merkkiin vastataan samalla tavalla. 	<p>Huomio</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rauhallinen vaakasuora liike parin näkökentässä. • Merkkiin vastataan siten, että käännetään huomio paria kohti. 	<p>Hätämerkki</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nopeita liikkeitä parin näkökentässä. • Hätämerkki on tulkittava ensisijaisesti niin, että parilta on kaasu loppunut.

Epäselvät merkit tulkitaan hätämerkeiksi ja ryhdytään toimenpiteisiin sukeltajan avustamiseksi.

Köysimerkit

Turvallisuusmerkit:

Köysimerkki	Avustajalta	Sukeltajalta
1 nykäisy	Onko kaikki hyvin? Jatka!	OK / Olen pohjassa
2 nykäisyä	Seis! Pysy paikalla!	Seis
3 nykäisyä	Tule suoraan ylös!	Vedä ylös!
3 nykäisyä ja ravistus	Tule laskeutumiskohdasta ylös!	-
4 nykäisyä tai enemmän	-	HÄTÄMERKKI !
2 nykäisyä tauko		
2 nykäisyä tauko...	-	Olen kiinni, yritän irti

Etsintämerkit:

Köysimerkki	Avustajalta	Sukeltajalta
Ravistus	Huomio!	Suoritettu/kohteessa
Ravistus ja 1 nykäisy	Oikealle!	Lisää löysää!
Ravistus ja 2 nykäisyä	Vasemmalle!	-
Ravistus ja 3 nykäisyä	Käänny takaisin!	Löysä sisään!
1 nykäisy ja ravistus	Jatka köyden suuntaan!	-

Nykäyksellä tarkoitetaan terävää lyhyttä vetäisyä köydestä ja ravistus on pitkä sarja lyhyitä nykäyksiä. Nykäisyjen tulee olla sitä voimakkaampia, mitä enemmän köyttä on vedessä. Annetut köysimerkit tulee toistaa osoituksena viestin ymmärtämisestä.